**Evropski parlament**
2024-2029

*Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve*

**2025/2135(INI)**

30.9.2025

# OSNUTEK POROČILA

o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letih 2024 in 2025 (2025/2135(INI))

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

Poročevalka: Anna Strolenberg

PR_INI

## VSEBINA

**Stran**

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

OBRAZLOŽITEV .....10

# PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

**o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letih 2024 in 2025 (2025/2135(INI))**

*Evropski parlament*,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU),

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),

– ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije,

ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/1385 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini[1],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1083 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi skupnega okvira za medijske storitve na notranjem trgu in spremembi Direktive 2010/13/EU (evropski akt o svobodi medijev)[2],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/1069 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o zaščiti oseb, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi tožbenimi zahtevki ali zlorabljenimi sodnimi postopki („strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti“)[3] (direktiva o strateških tožbah za onemogočanje udeležbe javnosti),

– ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije[4] (uredba o pogojenosti s pravno državo),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov)[5],

– ob upoštevanju Okvirnega sklepa Sveta 2008/913/PNZ z dne 28. novembra 2008 o boju proti nekaterim oblikam in izrazom rasizma in ksenofobije s kazensko-pravnimi sredstvi[6],

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 2. julija 2008 za direktivo Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost

[1] UL L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
[2] UL L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj.
[3] UL L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj.
[4] UL L 433I, 22.12.2020, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[5] UL L 119, 4.5.2016, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
[6] UL L 328, 6.12.2008, str. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

ali spolno usmerjenost (COM(2008)0426) (horizontalna protidiskriminacijska direktiva),

– ob upoštevanju Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost[7],

– ob upoštevanju strategije EU za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0698), strategije za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152), strategije o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021)0101), akcijskega načrta EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0565), strateškega okvira EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030 (COM(2020)0620) in obvestila Komisije, da jih bo posodobila in okrepila;

– ob upoštevanju strategije EU za okrepitev uporabe Listine EU o temeljnih pravicah (COM(2020)0711) in letnih poročil Komisije, zlasti Letnega poročila o uporabi Listine EU o temeljnih pravicah za leto 2024 – Financiranje za spodbujanje, varstvo in uveljavljanje temeljnih pravic (COM(2024)0456),

– ob upoštevanju sporočil Komisije z dne 24. julija 2024 z naslovom Poročilo o stanju pravne države za leto 2024: Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2024)0800) in z dne 8. julija 2025 z naslovom Poročilo o stanju pravne države za leto 2025: Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2025)0900) ter 27 priloženih poglavij o državah,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 7. marca 2025 z naslovom Načrt za pravice žensk (COM(2025)0097), v katerem je opisana dolgoročna vizija za doseganje enakosti spolov,

– ob upoštevanju pogodb OZN o človekovih pravicah in instrumentov o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti Splošne deklaracije človekovih pravic, Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, Mednarodne konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, priporočil in poročil v okviru splošnega rednega pregleda OZN in sodne prakse organov OZN za spremljanje pogodb ter posebnih postopkov Sveta za človekove pravice,

– ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov, ki jo je EU ratificirala 23. decembra 2010 in katere pogodbenice so vse države članice, Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov, ki ga je ratificiralo 22 držav članic, splošnih pripomb k tej konvenciji in opažanj Odbora OZN za pravice invalidov,

– ob upoštevanju Agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 in ciljev trajnostnega razvoja,

– ob upoštevanju načel iz Yogyakarte o uporabi mednarodnega prava človekovih pravic v zvezi s spolno usmerjenostjo, spolno identiteto, spolnim izrazom in spolnimi znaki,

– ob upoštevanju priporočil in poročil Urada za demokratične institucije in človekove

[7] UL L 180, 19.7.2000, str. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

pravice, Visokega komisarja za narodne manjšine, predstavnika za svobodo medijev in drugih organov Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE),

– ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP),

– ob upoštevanju priporočil, mnenj, poročil in resolucij Sveta Evrope, zlasti Beneške komisije, Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti (ECRI), Skupine strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (GREVIO), Skupine držav proti korupciji (GRECO), usmerjevalnega odbora za boj proti diskriminaciji, raznolikost in vključenost, Parlamentarne skupščine, Evropskega odbora za socialne pravice in drugih organov Sveta Evrope,

– ob upoštevanju izjav, priporočil, poročil in obiskov držav komisarja Sveta Evrope za človekove pravice, vključno z njegovim poročilom z dne 4. septembra 2025 z naslovom *Externalised asylum and migration policies and human rights law* (Eksternalizacija azilne in migracijske politike ter pravo človekovih pravic),

– ob upoštevanju Platforme Sveta Evrope za spodbujanje zaščite novinarstva in varnosti novinarjev,

– ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), ki jo je Evropska unija ratificirala 28. junija 2023,

– ob upoštevanju Evropske socialne listine Sveta Evrope,

– ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic in akcijskega načrta zanj,

– ob upoštevanju poročil, raziskav in mnenj Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA), zlasti njenih poročil o temeljnih pravicah za leti 2024 in 2025,

– ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji,

– ob upoštevanju svojih resolucij o poročilih Komisije o stanju pravne države,

– ob upoštevanju svojih resolucij o posameznih državah članicah, tudi o Grčiji, Madžarski in Slovaški,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. februarja 2024 o izvajanju strategije EU za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025[8],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. decembra 2022 enakim pravicam za invalide naproti[9],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. novembra 2022 o rasni pravičnosti,

[8] UL C, C/2024/6340, 7.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj.
[9] UL C 177, 17.5.2023, str. 13.

nediskriminaciji in boju proti rasizmu v EU[10],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. marca 2022 o krčenju prostora za civilno družbo v Evropi[11],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. decembra 2021 s priporočili Komisiji o boju proti nasilju na podlagi spola: spletno nasilje[12],

– ob upoštevanju svojih resolucij z dne 16. septembra 2021 s priporočili Komisiji o opredelitvi nasilja na podlagi spola kot novega področja kriminala, vključenega na seznam iz člena 83(1) PDEU[13], in z dne 18. januarja 2024 o vključitvi sovražnega govora in kaznivih dejanj iz sovraštva na evropski seznam kaznivih dejanj[14],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. oktobra 2020 o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice[15],

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (A10-0000/2025),

A. ker v več državah članicah opažamo nazadovanje demokracije;

B. ker korupcija ostaja pereče vprašanje;

C. ker je svoboda medijev po EU še vedno ogrožena, zlasti v Bolgariji, Grčiji, Italiji ter na Madžarskem in Slovaškem; ker strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti še vedno ogrožajo svobodo medijev;

D. ker novinarji in medijski delavci delajo v prekarnih razmerah in nevarnem okolju;

E. ker širjenje dezinformacij povzroča razdvajanja in slabi demokracijo;

F. ker obstaja tveganje, da bodo nove tehnologije, vključno s sistemi umetne inteligence, povečale diskriminacijo in že obstoječe neenakosti; ker gre pri uporabi vohunske programske opreme ter tehnologij za prepoznavanje obraza in množični nadzor za zlorabo in nedemokratično prakso;

G. ker je spoštovanje vrednot Unije iz člena 2 PEU temeljni pogoj za dostop do sredstev EU;

H. ker komisar Sveta Evrope za človekove pravice priporoča, da se pred začetkom zunanjega sodelovanja opravi celovita ocena tveganja za človekove pravice;

I. ker so poskusi prekinitve registracije prošenj za azil zelo zaskrbljujoči; ker je treba

[10] UL C 161, 5.5.2023, str. 10.
[11] UL C 347, 9.9.2022, str. 2.
[12] UL C 251, 30.6.2022, str. 2.
[13] UL C 117, 11.3.2022, str. 88.
[14] UL C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj.
[15] UL C 395, 29.9.2021, str. 2.

spoštovati človekove pravice prizadetih oseb, oceniti, ali potrebujejo zaščito, tistim, ki izpolnjujejo pogoje za mednarodno zaščito, pa omogočiti dostop do ustreznih zaščitnih ukrepov;

J. ker je nasilje na podlagi spola nad ženskami in LGBTIQ+ osebami še vedno vsesplošno razširjeno, zlasti pa prizadene tiste, ki se spoprijemajo z večplastnimi in presečnimi oblikami diskriminacije; ker je zavračanje dostopa do varnega in zakonitega splava oblika nasilja na podlagi spola;

K. ker je državljanski prostor v EU pod doslej največjim in najmočnejšim napadom; ker so napadi na organizacije civilne družbe in zagovornike človekovih pravic, ki varujejo in spodbujajo vrednote Unije, pogostejši in še naprej zelo zaskrbljujoči;

L. ker so organizacije civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic v nekaterih državah članicah, kot so Ciper, Francija, Grčija, Italija, Malta, Poljska in Španija, preganjani, ker pomagajo beguncem in migrantom;

M. ker bi bilo treba v naslednjem večletnem finančnem okviru zagotoviti sredstva EU za civilno družbo;

N. ker je institucionalizirani rasizem zakoreninjen v vladne politike in javne storitve, kot je policija;

O. ker raziskave Agencije Evropske unije za temeljne pravice, v katerih je temnopolte, Jude, muslimane in LGBTIQ+ osebe v EU povprašala po njihovih izkušnjah, kažejo, da se srečujejo z vsesplošnim sovraštvom;

***Temeljne pravice na kocki***

1. poziva Komisijo in države članice, naj spoštujejo in spodbujajo vrednote EU iz člena 2 PEU;

2. poziva Komisijo, naj okrepi letna poročila o uporabi Listine;

3. poudarja, da je treba okrepiti mehanizme za spremljanje in vrednotenje;

***Demokracija na preizkušnji***

4. poudarja, da je treba vzpostaviti mehanizem EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice;

5. poziva države članice, naj se borijo proti korupciji in v celoti upoštevajo priporočila Skupine držav proti korupciji;

6. je resno zaskrbljen zaradi vse večjega pritiska, političnega vmešavanja in napadov na medije in novinarstvo v več državah članicah, pa tudi zaradi premajhne neodvisnosti javnih medijev;

7. obžaluje sistemske pomanjkljivosti pri preiskovanju in preganjanju kaznivih dejanj proti novinarjem v več državah članicah, kot so Malta, Grčija in Slovaška;

8. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo za varnost in zaščito novinarjev in medijskih akterjev ter spodbujajo svobodne in neodvisne medije, pa tudi njihovo pluralnost; poziva Komisijo in države članice, naj izvajajo potrebne ukrepe, da bi ustavili vse strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti v EU;

9. je enakega mnenja kot generalni sekretar Združenih narodov, da algoritmi ne bi smeli nadzorovati, kaj ljudje vidijo, in da bi morala tehnološka podjetja uporabljati poslovne modele, pri katerih odziv uporabnikov nima prednosti pred človekovimi pravicami;

10. znova poziva države članice, še zlasti Grčijo, Ciper, Italijo, Madžarsko, Poljsko in Španijo, naj upoštevajo priporočila Preiskovalnega odbora za preiskavo uporabe programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor (PEGA) ter Beneške komisije;

11. poziva, naj EU zaključi postopek pristopa k Evropski konvenciji o človekovih pravicah;

***Kršitve temeljnih pravic na mejah***

12. ostro obsoja vsesplošno razširjene kršitve temeljnih pravic na mejah, vključno z zavračanjem oseb na meji, ki v več državah članicah postaja sistematično;

13. poziva EU in države članice, naj zagotovijo skladnost z mednarodnimi obveznostmi in zavezami na področju človekovih pravic in naj ne sprejemajo migracijskih politik, ki povečujejo neenakost in izključenost;

14. poziva Komisijo in države članice, naj prenehajo sistematično ovirati nevladna prizadevanja za iskanje in reševanje; želi spomniti, da je nujno treba vzpostaviti sklad EU za iskanje in reševanje, ter poziva institucije EU, naj za ta namen v naslednjem večletnem finančnem okviru dodelijo ustrezna finančna sredstva;

15. poziva države članice, naj upoštevajo priporočila iz poročila komisarja Sveta Evrope za človekove pravice; ostro obsoja pogosto retoriko, uperjeno proti beguncem in migrantom;

16. poziva države članice, naj v celoti izvajajo pakt o migracijah in azilu; je zaskrbljen, ker nekatere države članice niso pripravljene na to, da bi upoštevale rok za izvajanje, zlasti v zvezi z določbami o temeljnih pravicah;

***Nasilje na podlagi spola, pravice žensk in pravice LGBTIQ+ oseb***

17. poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo ukrepe, ki so potrebni za boj proti gibanjem proti enakosti spolov in pravicam;

18. pozdravlja načrt EU za pravice žensk in Deklaracijo o načelih za spolsko enakostno družbo, ki mu je priložena; vendar obžaluje, da vanj ni vključenih večjih finančnih obveznosti;

19. poziva EU in države članice, naj se borijo proti vsem oblikam nasilja na podlagi spola in odpravijo temeljne vzroke zanj, vključno s kibernetskim nasiljem na podlagi spola; znova poziva Komisijo, naj nasilje na podlagi spola prizna kot novo kaznivo dejanje EU

na podlagi člena 83(1) PDEU;

20. znova poziva, naj se v Listino vključi pravica do splava; poudarja, da še vedno ni opredelitve pojma EU za posilstvo na podlagi odsotnosti privolitve;

21. poziva Bolgarijo, Češko, Madžarsko, Litvo in Slovaško, naj ratificirajo Istanbulsko konvencijo;

***Ogrožena civilna družba***

22. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo za sodelovanje in učinkovito udeležbo državljanov in organizacij civilne družbe pri oblikovanju politik ter ju spodbujajo;

23. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bo prihodnja strategija EU za civilno družbo podpirala, varovala in povečala vlogo organizacij civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic, ki varujejo in spodbujajo vrednote EU, in naj vzpostavi mehanizem EU za hitro odzivanje, s katerim jih bo podpirala;

24. ostro obsoja, da je solidarnost še vedno kriminalizirana, in poziva države članice, naj se tega ne poslužujejo;

25. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bodo ljudje lahko uveljavljali svojo pravico do mirnega zbiranja, in naj ne predlagajo pobud, ki bi lahko imele zastraševalni učinek na državljanski prostor;

***Strukturni rasizem in diskriminacija***

26. znova poziva, naj se odpravi blokada horizontalne protidiskriminacijske direktive;

27. poziva Komisijo, naj predstavi ambiciozni strategiji za enakost in boj proti rasizmu;

28. poziva Komisijo in države članice, naj ukrepajo proti ksenofobiji, rasizmu, mizoginiji, homofobiji, transfobiji in drugim oblikam predsodkov, nestrpnosti, diskriminacije in sovraštva do ranljivih oseb;

29. poziva države članice, zlasti Madžarsko in Slovaško, naj pregledajo zakone, ki diskriminirajo LGBTIQ+ osebe in mavrične družine, in naj ne predlagajo pobud, ki bi lahko ogrozile pravice LGBTIQ+ oseb, vključno s tako imenovanimi zakoni proti širjenju propagande LGBTI, ter naj prepovejo konverzivne terapije;

30. poziva Komisijo in države članice, naj obravnavajo diskriminacijo in socialno izključenost Romov in invalidov;

***Ogrožene okoljske, socialne in ekonomske pravice***

31. poziva Komisijo in države članice, naj vsem zagotovijo ustrezen življenjski standard in zdravo okolje, vključno z dostopom do stanovanj, kakovostim izobraževanjem, socialno varnostjo in zdravstvom;

32. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

## OBRAZLOŽITEV

V Evropski uniji se je v letih 2024 in 2025 z več strani povečal pritisk na temeljne pravice. Grožnje pravni državi, krčenje državljanskega prostora, porast sovražnega govora in ksenofobnih diskurzov, nasilje nad begunci in migranti ter ogrožanje pravic žensk in LGBTIQ+ oseb kažejo na zaskrbljujoč trend.

Temeljne pravice so vse bolj ogrožene, k čemur prispevajo tudi trdovratne socialno-ekonomske neenakosti. Vojna Rusije proti Ukrajini se nadaljuje, prav tako tudi napadi na Gazo, vse več voditeljev pa se vede avtokratsko, zato so temeljne pravice pod vse večjim pritiskom. V teh napetih razmerah obstaja resna nevarnost, da bodo temeljne pravice potisnjene na rob politične agende.

Ravno v trenutkih nestabilnosti je izredno pomembno, da se spomnimo vrednot, na katerih temelji Evropska unija, kot so človekovo dostojanstvo, svoboda, demokracija, enakost, pravna država, spoštovanje človekovih pravic, ki so zapisane v Listini EU o temeljnih pravicah in Pogodbah EU. Spoštovanje teh načel ni le pravna obveznost institucij EU in držav članic. Je tudi razlog, zakaj je Evropa edinstven politični projekt, v središču katerega je blaginja državljanov. Pri teh temeljih Evropska unija ne sme popustiti. Temeljne pravice niso statične, temveč jih je treba dejavno spodbujati in izvrševati.

Napadi na državljanski prostor po Evropi so eden od znakov, da demokracija slabi. Nedavne omejitve pravice do mirnega zbiranja, zlasti prepovedi protestov v podporo Palestini in parad ponosa, ter zatiranje in kriminalizacija zagovornikov človekovih pravic in nevladnih organizacij, ki delajo z begunci, prosilci za azil in migranti, ustvarjajo nevaren precedens. To še poslabšujejo omejitve finančnih sredstev, ki so jih ZDA in EU uvedle za organizacije civilne družbe.

Poročevalka je zaskrbljena zaradi vse večje polarizacije in razdrobljenosti evropskih družb, ki ju pogosto podžigajo populistični politični akterji. Prelaganje krivde na manjšine, izkoriščanje politik identitete in širjenje dezinformacij razdvajajo skupnosti in zmanjšujejo zaupanje. Dolžnost politikov in vlad je, da spoštujejo demokratične standarde in ne uporabljajo retorike, ki podžiga sovraštvo, rasizem in nasilje.

Hitre digitalne spremembe in umetna inteligenca povečujejo ta tveganja, neovirano širjenje sovražnega govora in škodljive spletne vsebine pa skupaj s pristranskimi algoritmi in manipulativno zasnovo ogrožajo enakost in državljansko življenje. Te grožnje so bile še posebej očitne med evropskimi volitvami, ko so se po navedbah iz poročil v številnih državah članicah povečali sovražni govor, nasilje in grožnje s smrtjo na spletu[1]. Poleg tega so varnostne službe v nekaterih državah svarile pred hitro spletno radikalizacijo mladih, zlasti v skrajno desničarskih mrežah. Tudi tuje vmešavanje v volilni proces je jasen primer tega, kako se lahko spletne platforme uporabijo kot orožje, ki ogroža demokracijo.

V naslednjih letih mora Unija obnoviti svoje demokratične temelje, povečati udeležbo državljanov, enakost, pravico in trajnostnost pa postaviti v središče svojih politik. Le, če bo dejavno branila in spodbujala pravice, lahko obnovi zaupanje v njene institucije ter ohrani verodostojnost na mednarodnem prizorišču.

**Pristop poročevalke**

Poročevalka želi v tem poročilu predstaviti glavne spremembe na področju temeljnih pravic v

[1] OVSE: ODIHR, *European Parliament Elections 6–9 June 2024 – ODIHR special election assessment mission final report* (Volitve v Evropski parlament od 6. do 9. junija 2024 – Končno poročilo o posebni misiji ODIHR za ocenjevanje volitev), Varšava, 2024, str. 15.

EU v letih 2024 in 2025.
Ker je dolžina samoiniciativnih poročil omejena, se je treba odločiti, čemu bo dana prednost. Čeprav nekateri pomisleki niso omenjeni, to še ne pomeni, da so manj pomembni. Besedilo določa splošni okvir, ki se lahko in se bo dodatno dopolnil v fazi vlaganja predlogov sprememb.

**Sestava**

Osnutek poročila je razdeljen v sklope po temeljnih pravicah. Prvi del vsebuje pregled glavnih pomislekov glede temeljnih pravic v EU, posamezna poglavja pa konkretne pozive k ukrepanju. Namen tega je, da bi bilo poročilo čim bolj praktično, osredotočeno in usmerjeno v ukrepanje.
Glavna poglavja so:
*Temeljne pravice na kocki*
To poglavje vsebuje splošen poziv k spoštovanju temeljnih pravic, med drugim tudi k spodbujanju vrednot EU.
*Demokracija na preizkušnji*
V tem poglavju je obravnavano nazadovanje v več državah članicah, vključno z grožnjami neodvisnosti sodstva, korupcijo na visoki ravni, zlorabo vohunske programske osebe in oslabitvijo parlamentarnih pravic. Poleg tega so poudarjeni tveganja za svobodo in pluralnost medijev, širjenje dezinformacij in zloraba izrednih pooblastil.
*Kršitve temeljnih pravic na mejah*
To poglavje med drugim zajema zavračanje oseb na meji, sistemsko nasilje in politike eksternalizacije, ki ogrožajo dostop do azila in kršijo načelo nevračanja. Vsebuje poziv k odgovornosti in ukrepom EU, da bi se pri upravljanju migracij spoštovalo človekovo dostojanstvo.
*Nasilje na podlagi spola, pravice žensk in pravice LGBTIQ+ oseb*
V tem poglavju je poudarjeno, da se je nujno treba boriti proti nasilju na podlagi spola, med drugim tudi proti gibanjem proti enakosti spolov. Vsebuje poziv k zaščiti spolnih in reproduktivnih pravic, vključitvi pravice do splava v Listino in večjim ukrepom, s katerimi bi LGBTIQ+ osebe zaščitili pred sovraštvom in diskriminacijo.
*Ogrožena civilna družba*
V tem poglavju so obravnavane doslej največje omejitve državljanskega prostora. Vsebuje poziv, naj se organizacijam civilne družbe zagotovijo vzdržna finančna sredstva EU in naj se zaščitijo zagovorniki človekovih pravic.
*Strukturni rasizem in diskriminacija*
V tem poglavju sta obravnavana sistemski rasizem in diskriminacija. Vsebuje poziv k sprejetju horizontalne protidiskriminacijske direktive, močnejšim strategijam za enakost in izvrševanju protidiskriminacijske zakonodaje EU.
*Ogrožene okoljske, socialne, ekonomske in kulturne pravice*
V tem poglavju so kot pomisleki glede temeljnih pravic izpostavljeni vse večja revščina, izključenost s stanovanjskega trga in brezdomstvo. Poudarjena je pravica do trajnostnega okolja, poglavje pa vsebuje tudi poziv k pravičnemu prehodu.